

Religieuze duidingen

Oorlog met Iran. Het is het volgende hoofdstuk in de oorlog die begon op 7 oktober 2023. Wanneer is het einde in zicht? In deze bijdrage kijk ik naar deze oorlog door het oog van een theoloog, omdat religieuze taal en symboliek verweven zijn met de manier waarop deze oorlog wordt geïdentificeerd.

Verschillende benamingen

Opvallend is het verschil in de benaming van de militaire operatie. In Amerika wordt gesproken over 'Operatie Epic Fury' (epische woede). In de Grieks-Romeinse mythologie waren de Furies wraakgodinnen uit de onderwereld. Vandaag verwijst het woord *fury* vooral naar intense woede. Het beginnen van deze oorlog past niet in het plaatje van een president die bijzonder trots was op het aantal oorlogen dat hij beëindigd had, maar het sluit dan wel weer aan bij de introductie van de naam *Ministerie van Oorlog* in plaats van *Ministerie van Defensie*.

In Israël is deze keer gekozen voor 'Operatie Brullende Leeuw'. De leeuw verwijst naar de oude Perzische vlag van Iran, uit de tijd voor de islamitische revolutie. De naam is ontleend aan Amos 3:8, waar staat: 'De leeuw heeft gebruld. Wie zou niet bevreesd zijn?' In de context van dit vers wordt gesproken over de Israëlieten die

gered worden uit de muil van de leeuw, zoals een herder twee pootjes uit de muil van een leeuw redt (vers 12). Verder wordt er verwezen naar de bredere regio als er in de tekst gesproken wordt over de paleizen in Asdod, toentertijd een Filistijnse stad, en in Egypte. De keuze voor deze naam laat zien hoezeer deze oorlog wordt gezien als onderdeel van een groter, regionaal verhaal. En inmiddels is duidelijk dat dit conflict ook veel verder reikt dan het Midden-Oosten alleen.

Poerim

De aanvallen op Iran begonnen een aantal dagen voor Poerim, het feest waarin het Bijbelboek Esther centraal staat. Haman probeert het Joodse volk uit te roeien (Esther 3:8-10), maar eindigt uiteindelijk aan de galg die hij klaargemaakt had voor Mordechai (Esther 5:14, 7:10). Zowel vanuit Joodse als vanuit christelijke hoek werden er allerlei parallellen getrokken tussen het boek Esther en de huidige oorlog.

Zo is er de parallel tussen de plek waar de gebeurtenissen plaatsvinden. Het huidige Iran is de kern van het vroegere Perzische rijk waar Esther woonde. In de huidige geschiedenis functioneert de Iraanse ayatollah Khamenei als de moderne versie van Haman. Waar het zijn droom was om de staat Israël van de kaart te vegen, werd hij uiteindelijk gedood door Israëlische bommen. Deze verbanden appellieren aan een verlangen om huidige gebeurtenissen te duiden in het licht van de Bijbel.

Toch stelde Claire Sufrin van het Hartman Instituut kritische vragen bij deze interpretatie van de gebeurtenissen. Wij lezen Esther vanuit de wetenschap dat het goed afloopt, maar dat wist Esther niet. Dat blijkt al uit het feit dat ze alle Joden in Susan vraagt om voor haar te vasten en zelf ook gaat vasten (Esther 4:16). De enige in het verhaal die wel weet hoe het gaat aflopen is Haman, of in ieder geval denkt hij dat hij weet hoe het af gaat lopen. Het boek wil daarom juist een les leren over nederigheid en onzekerheid. Dingen kunnen razendsnel veranderen, ten goede en ten kwade. Wie meent in een Bijbels beslissende tijd te leven, loopt het gevaar te denken dat alles wat hij doet vanzelf goed is. Sufrin uit vooral haar zorg over wat er nog komen gaat, nu we midden in het verhaal zitten. Die zorg is terecht: voor

Rook van een inkomende raket.

het Iraanse regime zal deze oorlog vooral dienen als bevestiging van de noodzaak om kernwapens te bezitten.

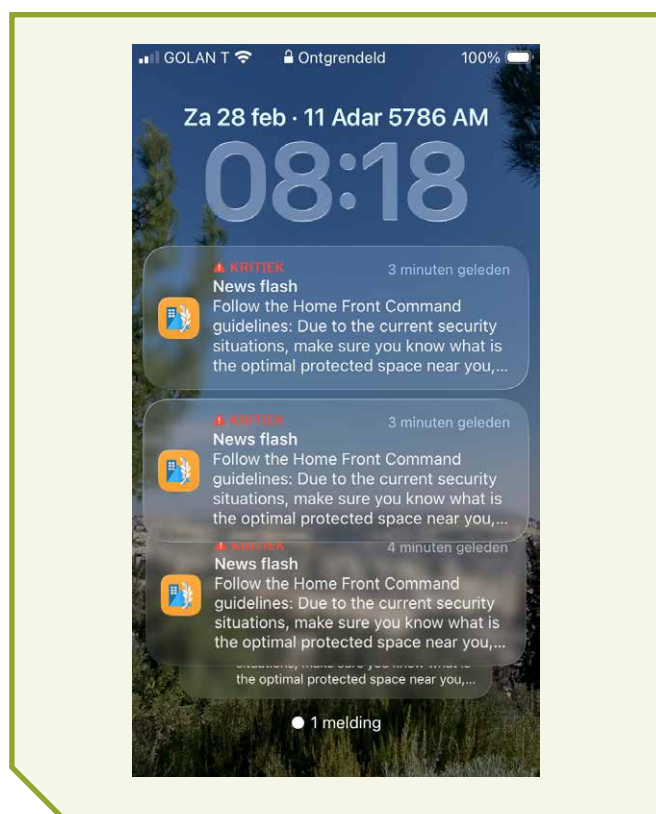
Gog en Magog

De link met Poerim is ook relevant voor hoe deze oorlog vanuit de Verenigde Staten deels wordt gezien. Een belangrijk deel van de kiezers van Trump zijn evangelische christenen. Velen van hen hangen een eindtijdsvisie aan waarin de strijd tussen Gog en Magog (Ez. 38-39) een belangrijke rol speelt. In deze visie worden Gog en Magog vaak geïdentificeerd met Rusland en/of Iran. Deze visie vormt ook de achtergrond van bijvoorbeeld de fictieserie 'Bennett en McCoy' van Joel C. Rosenberg. Binnen dit raamwerk van een eschatologische strijd, zijn christenen geroepen om achter de staat Israël te staan, het zogenaamde christenzionisme. Esther fungeert daarbij als voorbeeld: zij waagt op het beslissende moment haar leven voor het Joodse volk. Binnen deze visie is nauwelijks ruimte voor kritiek op het handelen van de staat Israël.

Heilige oorlog

Religieuze duiding speelt ook binnen de Amerikaanse regering. Pete Hegseth, de Amerikaanse Minister van Oorlog, ziet zichzelf als een moderne kruisvaarder. Op zijn lichaam heeft hij tattoo's van het kruis en de leus 'God wil het' van de kruisvaarders. In zijn boek *Amerikaanse kruistocht* beschrijft hij de islam als het grootste gevaar. Daarmee krijgt dit conflict niet alleen religieuze betekenis voor het islamitische regime in Iran, maar ook voor een deel van de Amerikaanse regering en bevolking. En uiteraard staat God daarbij aan de kant van jouw gelijk.

Deze oorlog laat zien hoe religieuze overtuigingen verweven worden met politieke keuzes. Stemmen die zachtjes de woorden van de Heere Jezus na-fluisteren: 'Zalig zijn de vredestichters' (Mt. 5:9), worden weggezet als naïef. Terwijl één ding zeker is: deze stemmen hebben de toekomst. «

Eerste melding op 28 februari.